

ಕೂನನ

ಜುಲೈ-2022

ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಪಯಣ

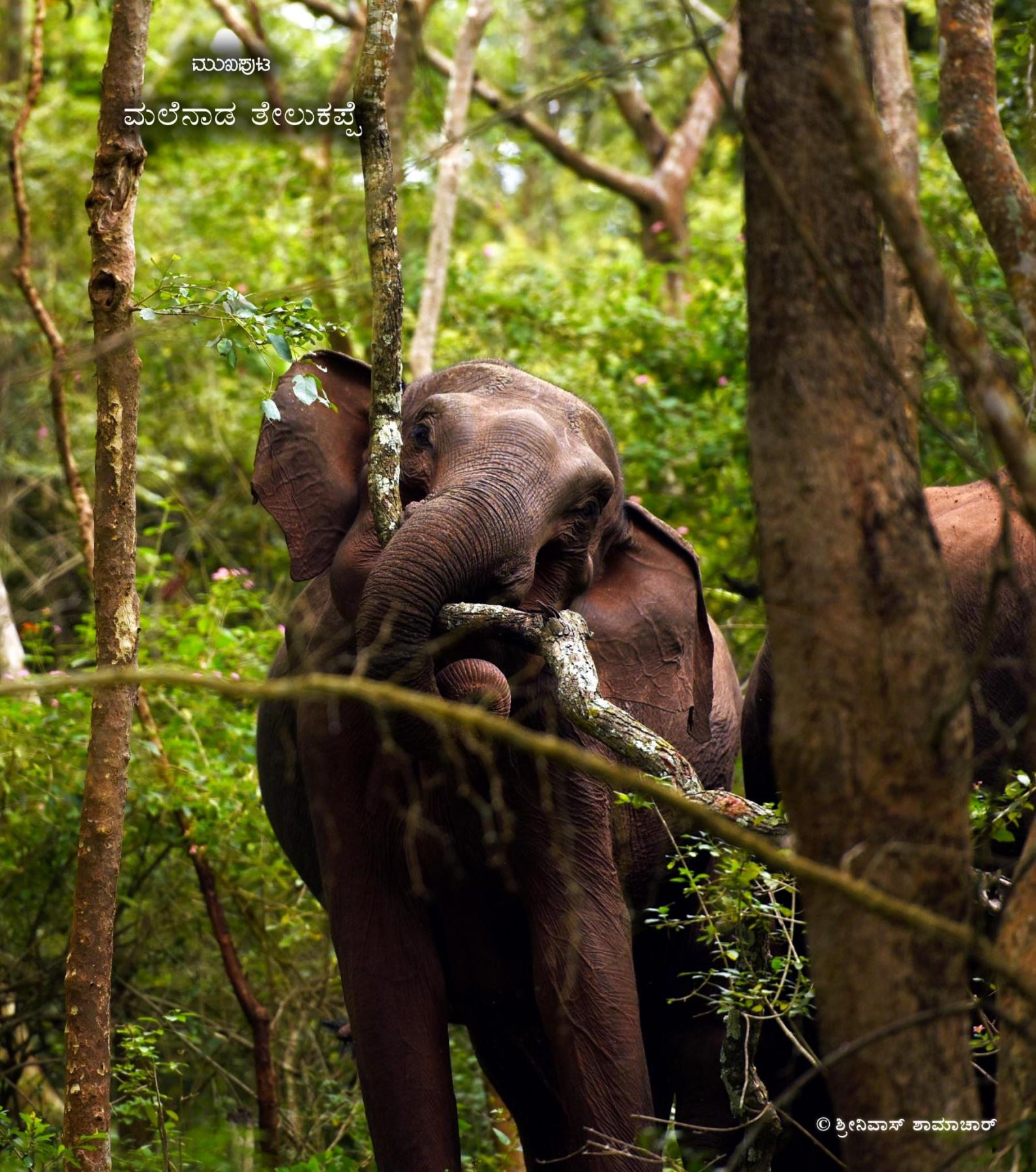

ಕೂರ್ನ

ಏರ್ಗಾಢೆಗೆ ಕೂರ್ನ

ಢೂಢುಕು

ಢಲೆನಾಡ ತೆಲೂಕಪ್ಪೆ

ಲೇಖನಗಳು

* ಮಾರ್ಜಾಲಗಳ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ...

- ನವೀನ್ ಜಗಲಿ

* ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದು

- ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

* ನಗರವಾಸಿಗಳ ಸಹವಾಸ,
ಇವುಗಳಿಗೆ ವನವಾಸ!

- ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.

* ಮಳೆ ಗಾಳಿ

- ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಿ. ಆರ್.

* ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ

- ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ
ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ವಿನ್ಯಾಸ

ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ
ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ ಎಸ್.

ಡಾ. ಮಧುಸೂಧನ ಹೆಚ್. ಸಿ.

ಕರಡು ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಡಾ.ದೀಪಕ್ ಭ., ಮೈಸೂರು

ಶಿವನೆ ಮರ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು: **White teak**

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: *Gmelina arborea*

© ನಾಗೇಶ್ ಓ. ಎಸ್.

ಶಿವನೆ ಮರ, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಶಿವನೆ ಮರವು ಭಾರತ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಮರವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 14 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ತಿಳಿ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಎಲೆಗಳು ಸರಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಎದುರು ಬದುರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಯು ಉದ್ದನೆಯ ತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಗುಂಡಾಗಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ತುದಿಯಿದ್ದು ಮೃದುವಾದ ರೋಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಫೆಬ್ರವರಿ ಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಕಹಳೆ ಆಕಾರದ 3-4 ಸೆಂಟಿ ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳು ಗೊಂಚಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೊಂಬೆಯ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೇ - ಜೂನ್ ನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮರದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಧುಮೇಹ, ಮೂರ್ಛ ರೋಗ, ಜ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಲೆ ನೋವು ನಿವಾರಕವಾಗಿ ಕೂಡ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರ್ಜಾಲಗಳ ಸಾಬಿರಿಯಲ್ಲ...

ನನ್ನೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿನ ದಕ್ಷಿಣದ ತುತ್ತತುದಿಯ ಚಾಮರಾಜನಗರ. ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿತಾಗಿನಿಂದ ಕಾಡು, ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ, ನದಿ-ಕೆರೆ, ಮೃಗಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸೆಳೆತ. ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶವು ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳ ಸಂಪತ್ತರಿತ ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಶ್ಯವಳಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳ ತವರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಿನ್ನ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. ನಮ್ಮೂರಿನಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರೆ "ಬಿಳಿಗಿರಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ (ಬಿ. ಆರ್. ಟಿ)" ಪ್ರದೇಶವು ಹಾಗೂ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರೆ "ಮಲೆ ಮಹದೇಶ್ವರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಧಾಮ" ಪ್ರದೇಶವು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ "ಕಾವೇರಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ಧಾಮ" ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ, ಕಾಡಿನ ಜಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಡವಿ ನಡೆಯಲು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದೆ. ಇವೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಜೊತೆಗಾರನಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಕೂಡ ನನ್ನೊಡನೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿತ್ತು.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಿಕೆತನ, ಆಸಕ್ತಿ, ಕೆನೆತ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಮತ್ತು ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ್ ಮಹಾಶಯರ ಬೇಟೆಯ ರೋಚಕ ಅನುಭವಗಳು, ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಕಾಕೇಮಾನೆಯವರ ಬೇಟೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಕೃಪಾಕರ - ಸೇನಾನಿಯವರ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳು, ಕೆ. ಎಂ. ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಸಾಹೇಬರ ಎದೆಗಾರಿಕೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ ನನ್ನನ್ನು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದರೆ, ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕಾರಂತರ ಹುಲಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಟ್ರ್ಯಾಪಿಂಗ್, ಸಂಶೋಧನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನೊಳಗಿನ ಸುಪ್ತ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿತು.

ನನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹತ್ತಿರವೆಂದರೆ 7 ರಿಂದ 8 ಕಿ. ಮೀ. ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಸಾಕು ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಬಫರ್ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಬಹುದಿತ್ತು. ಫಕೀರನ ಹಾಗೆ ಕಾಡು ತಿರುಗಿ ಆನೆ, ಕರಡಿ, ಕೆನ್ನಾಯಿ, ಜಿಂಕೆ, ಕಡವೆ, ನೂರಾರು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ಪೋಟೋಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ. ಈ ಅಭಿರುಚಿಯಿಂದ ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಯು ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿಯಾದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡು ತಿರುಗಲು ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಂಬಳ್ಳಿ ತನಿಖಾ ಠಾಣೆಯಿಂದ ಶುರುವಾಗುವ

ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ಅಭಯಾರಣ್ಯವು ಮೊದ-ಮೊದಲು ಶುಷ್ಕ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ದಾರಿ, ಮುಂದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಏರುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಆಕಾರದ ಮರಗಳು ಕಾಡಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಅಲಂಕೃತ ಛತ್ರಗಳಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರಸ್ತೆ ಕವಲೊಡೆದು, ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆ. ಗುಡಿ ಆನೆ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕೆ. ಗುಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿ ಹಿಡಿದೆವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ದಟ್ಟ ಮೌನ ಕಾಡಿನ ರೋಚಕತೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಆಯಾಮಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿನ ದಾರಿ, ದೂರದಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ವಿಹಂಗಮ ನೋಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ, ಅಂಕುಡೊಂಕಾದ ರಸ್ತೆ ಕಣಿವೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಹಾದು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನ ಕೊರಕಲುಗಳು, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ತೊರೆಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವತಳೆದು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪಾಯಮಾನವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಡಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಲು ನಾನು ಸಮಯವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ 15-20 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲಿನ ಅರಣ್ಯ ತನಿಖಾ ಠಾಣೆಯಿಂದ ಶುರುವಾಗುವ ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ಅಭಯಾರಣ್ಯವು ಕ್ಯಾತಮಾರನ ಗುಡಿ (ಕೆ. ಗುಡಿ) ದಾಟಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯ ತನಿಖಾ ಠಾಣೆಗೆ ಸರಿ-ಸುಮಾರು 30 ಕಿ. ಮೀ. ಆಗುವುದರಿಂದ, ಕಾಣುವ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೂರವನ್ನು ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ರೀತಿ ಅಲೆಯುವುದನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿ ಆಗಲೇ 2-3 ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆರೆಗಳು, ಮರಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಮೈದಾನದಂತೆ ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ದಣಿದರೂ ನಮಗೆ ದೈತ್ಯ ಮಾರ್ಜಾಲಗಳ ದರ್ಶನದ ಅದೃಷ್ಟ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವಘಟ್ಟಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 574 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಅರೆ ಶುಷ್ಕ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶೋಲಾ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 2018ರ ಹುಲಿ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪ್ರದೇಶವು 52 ರಿಂದ 80 ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಆವಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಈ ಮಾರ್ಜಾಲಗಳ ದರ್ಶನವಾಗದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಗಣತಿಯ ವೇಳೆ ಮತ್ತು ಕಾಡಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಕರಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವುಗಳು ಬೇಸರ ತರಿಸಿದ್ದರೂ ಕಾಡನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿಯಲು, ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಚಲನ-ವಲನವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ದೊಡ್ಡ ಸಸ್ತನಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚಿಕ್ಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಐದಾರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೆ (ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಪ್ಯಾಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ). ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ಕರಡಿಗಳನ್ನು, ಅಸಂಖ್ಯ ಆನೆ, ಕಾಟಿ, ಕಡವೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವ ನನಗೆ ಇವುಗಳ ನಡುವಳಿಕೆ, ಗಡಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನನಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನೀ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ.

ನನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಸೋಮಶೇಖರ್. ವಯಸ್ಸಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನಾದರೂ, ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದರು. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯವನು. ಆಗಷ್ಟೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಖರೀದಿಸಿದ್ದ ಅವನು ಈ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಆನೆ, ಕರಡಿಗಳಿಂದ ಕೂದಲೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಾಗಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ದಿನ ನಡುಮಧ್ಯಾಹ್ನದಂದು ಗೆಲೆಯ ಸೋಮಶೇಖರ್ ನಿಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದರ್ಥ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿರು ಕಾಡಿಗೇ ಹೋಗೋಣವೆಂದೆ. ಅವನೂ ನನ್ನ ಕರೆಗೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನೋ? ಏನೋ? ನಾನು ಅವನ ಮನೆ ಬಳಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಬೈಕನ್ನೇರಿ ಹೊರಟೆವು. ಮಹಾ ಜಿಪುಣನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಛೇಡಿಸಲು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾಲುಕೊಡು ಎಂದು ಮಾತಿಗಳೆದೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಪರಮ ಜಿಪುಣನಾಗಿದ್ದ ಸೀನಿಯರ್ ಮಹಾಶಯ ಅವ.

ಕೇವಲ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಹಣದ ಪಾಲಿನ ವಿಷಯದಿಂದ ಶುರುವಾಗುವ ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಮ್ಮ ಮಾಸಿಕ ಸಂಬಳಗಳು, ಚಿರಾಸ್ತಿ, ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಗಳ ತನಕವೂ ಧುಮುಕುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು ನಾನೇ ಎಂಬಂತೆ ಸೋಮಶೇಖರನು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಹಾಕಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಟ ನಾವು ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಭತ್ತ- ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಚೆಕ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಬಳಿ ತಲುಪಿದೆವು. ಊರಿನಿಂದ ಚೆಕ್ ಪೋಸ್ಟ್ ವರೆಗೆ ನಾನು ಬೈಕ್ ಓಡಿಸಬೇಕು, ಮುಂದಿನ ಕಾಡಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರಥ್ಯ ಸೋಮನದ್ದು. ಮತ್ತೆ ಚೆಕ್ ಪೋಸ್ಟ್ ನಿಂದ ಮನೆಯವರೆಗೂ ನಾನು ಓಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಅಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿತ್ತು. ಚೆಕ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಬಳಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಹನಗಳು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಅದು ವಾಹನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಕಾಡಿಗೇ ಹಸುರಿಗೆ ಸರಿದೂಗಿಸುವಂತಹ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ನಾವು ಆ ವಾಹನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಾಟಿ, ತನಿಖಾ ಠಾಣೆ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದ್ವಾರ ಎಳೆಯುವ ವಾಚರ್ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಅರಾಮ್ ಹಾ ಎಂದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾ, ಹೂ ಎಂದೆಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಗೇಟ್ ದಾಟಿ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪರವಾನಗಿ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವೇ ಜಾಸ್ತಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆದ್ದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳು-ಫಾರೆಸ್ಟ್‌ಗಳು ವಾಹನಗಳ ವಿವರ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ವೇಷ ಭೂಷಣ ನೋಡಿ, ಯಾರೆಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ವಾಚರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ವಾಚರ್‌ಗಳು ನಮ್ಮವರೇ ಸರ್! ಎಂದೊಡನೆ ಆ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇವರು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ? ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಾಚರ್‌ಗಳು ಬಂದ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅವು ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯುವವರು ಮಾಮೂಲಿ ಬರೋವು ಕಣ್ಣಿಡಿ ಸರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ವನ್ಯಧಾಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಕಾಡಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ನನಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆ ತಡೆಗಳು ಎದುರಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಾಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕುರುಚಲು ಕಾಡು ಶುರುವಾಗಿ ಬಿಸಿಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ನಾನು ಕ್ಯಾಮೆರಾ ತೆಗೆದು ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಚಿತ್ರವು ಓವರ್ ಎಕ್ಪೋಸ್ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಐ. ಎಸ್. ಒ. ಅನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಾಯಿಸಿದೆ. ಎಡಗಡೆ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ಅರ್ಧ ಸುಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಗೆ ಚದುರಿದ ಎಲೆಗಳಂತೆ ಕಂಡವು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಹೇಳಿದೆ.

ನಾನು: "ಡೂ ಸೋಮ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಏತಿಟ್ಟಿದಾವಲ್ಲೋ ಅಂದೆ,

ಸೋಮ: ಹೂ ಕಡ ನೆನ್ನೆನು ಇತ್ತು, ಎರಡು ದಿನದ ಹಿಂದೆಂದು ಇಬೇಕು ಅಂದ.

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ, 'ಮಗನೇ ನೆನ್ನೆನು ಬಂದಿದಿಯಾ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾರ್ ಜೋತೆನಾದು ಬರ್ತೀರ್ತಿಯಲ್ಲ' ಅಂತ ಶಪಿಸಿದೆ.

ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವುದು ತನ್ನ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಇದೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆವು. ಅದು ಸರಿ ಸುಮಾರು 12-15 ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳ ಗುಂಪಾಗಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು 40 ಮೀಟರ್ನಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೆರೆಯಿತ್ತು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಹಂದಿ, ಜಿಂಕೆ, ನವಿಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೇನನ್ನೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವತ್ತು ಯಾಕೋ ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗಳು ಅರ್ಧ ಮುಳುಗಿ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ನೋಡಿದರೆ 2 ಹೆಣ್ಣಾನೆ, ಒಂದು ಮರಿ ನೀರಿಗಿಳಿದಿತ್ತು. ಮರಿಯು ತಲೆಯವರೆಗೂ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೆರಡು ಆನೆಗಳು ಅರ್ಧ ಮುಳುಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಸೊಂಡಿಲು ಎತ್ತುಕುವವರೆಗೂ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ನೀರನ್ನು ಮೇಲ್ಪಾಗದಿಂದಲೆ ಹೀರುತ್ತಿದ್ದವು.

ನನಗೆ ಇದೊಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯ. ಇವು ನಿಂತಲ್ಲೇ ನೇರ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದರೆ ನೀರು ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಇವು ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಆಗ ಇವು ಬಹುಪಾಲು ನೀರಿನ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಗ ಇವೆರಡನ್ನೂ ತಾಳೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಅವು ಕೆರೆಯ ಒಳಗಡೆ ಇಳಿಯುವುದರಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಸರೆಲ್ಲ ಮೇಲೆದ್ದು ತನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವ ನೀರು ಕೆಸರಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವು ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಚಾಚುತ್ತವೆಯೋ ಅಂದುಕೊಂಡರೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ನೆಲವನ್ನು ಬಗೆದು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಕೂಡ ಕೆಸರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಯಾಕೋ ಈ ತರಹದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರ ತಲೆಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ "ಸುಮ್ಮನೆ ಅಗತ್ಯ ಇದ್ದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುತ್ತ ಇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು". ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದೆವು, ಈ ಎಲ್ಲ ಮೌನವನ್ನು ಕದಡುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಿಂದ ಹಾರ್ನ್ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೈಕ್ ಸವಾರ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ದೂರದಿಂದಲೇ ಬ್ರೇಕ್ ತುಳಿದಿದ್ದ ಅದು ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕ ಬಂದು ನಿಂತಿತು.

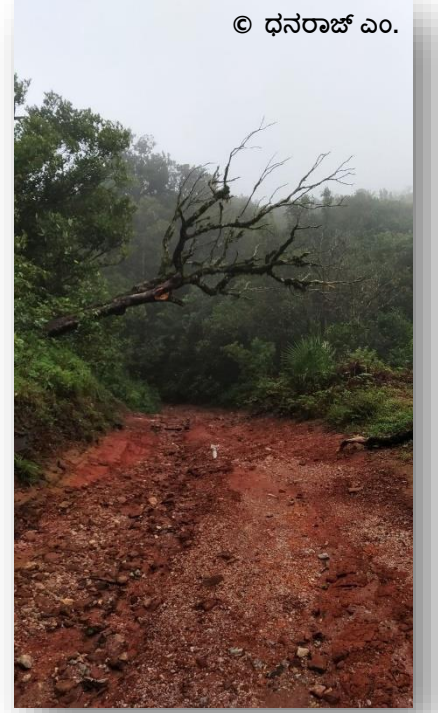

ಬಂದವನೇ 'ಹೋ... ಆನೆಯಾ!? ನಾನು ಏನೋ ಅನ್ನೊಂಡೆ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೊಂದಾದ್ದು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲ.' ಎಂದು ಒಬ್ಬನೇ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆದ. ಇವನ ದುರ್ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮುಂದಿದ್ದ ಸೋಮ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದ, ನಾನು ಅಸಹಾಯಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆ ಧ್ವನಿಗೆ ವಿಚಲಿತವಾದ ಆನೆಗಳು ತೊಂದರೆಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾಲ್ಕಿತ್ತವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂಕು ಡೊಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನೀರವ ಮೌನ, ಸುಡು ಬಿಸಿಲು.

ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಎರಡೂರು ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಾವು ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ಇರುವ ಚಹಾ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತೆವು. ಚಹಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆವು. ಕ್ಯಾತಮಾರನಗುಡಿ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯ ತನಿಖಾರಾಣೆ ವರೆಗೂ ತಲುಪಿ ಮತ್ತೆ ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಿಗುವ ಕಾಡು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದಾರಿಯು ತೇವಭರಿತ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಯಿಂದಲೇ

ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಕಣಿವೆಗಳು ರೋಮಾಂಚನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾಗಲಿ, ವಾಹನಗಳಾಗಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಾಡೇ ಆವರಿಸಿದೆ.

ಇದು ಹೇಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದರೆ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದ ಲಂಟನಾ ಪೊದೆಗಳು, ಫರ್ನ್ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿರುವ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಆಪೋಶನ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ದಾರಿ ಸುತ್ತಿಬಳಸಿಸಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಐ, ಎಸ್. ಒ. ಬದಲಿಸಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗೆ ಬೆಳಕು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ 7-8 ಕಿ. ಮೀ. ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೆರೆಯಿದ್ದು, ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಭೇದದ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೆವು. ಆ ಕೆರೆ ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆ ನಮಗೆ ಯಾವೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎದುರಾಗಬಹುದೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನೀರವ ಮೌನ, ಸುತ್ತಲೂ ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಲರವ, ನಮ್ಮ ಬೈಕ್ ನ ಸದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಯಾವ ಧ್ವನಿಯು ಇಲ್ಲ. ಕೆರೆ ಹತ್ತಿರಾದಂತೆ ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆರೆಯ ಬಳಿ ಬಂದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ತಣ್ಣೀರು ಎರಚಿದಂತಾಯಿತು. ನಾವಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಒಣಗಿದ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆಮೆಯೂ ಅಂದು ಯಾಕೋ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿತಿ ನಮ್ಮ ಬೈಕ್ ಗು ಅರ್ಥವಾಯಿತೋ ಏನೋ? ಅದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

© ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ಸೋಮನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೈಯಿಂದ ಕೆರೆಯ ಒಂದಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, 'ಇದರ ತುಂಬಾ ಇದ್ದುವು ಕಡ, ಕಾಡು ನಾಯಿಗಳು. ಏನ್ ಒಂದ್ 30 ಮೇಲೆ ಇದ್ದವೇನೋ! ಆದರೆ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ ಆಗ. ಈಗ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಇದೆ ಅವೇ ಸಿಗ್ಗಿಲ್ಲಾ ಧತ್ ನನ್ ಮಗಂದು' ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಎತ್ತಿದ್ದ ಕೈ ಅನ್ನು ಇಳಿಸಿ ನಿಷ್ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಬೈಕ್ ಅನ್ನು ಚಾಲು ಮಾಡಿ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಮಗೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಮಾರ್ಜಾಲ ಕಾಣದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸೋಮನು ತನ್ನದೇ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಅವನು ಇವುಗಳೇ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಂಕೆ, ಕಡವೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮಾರ್ಜಾಲಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕಾಡಿನ ಕಡೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಜಾಲಗಳನ್ನು ಕಾಣದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಂತೂ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಕೆರೆಯ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ನಾನು ಸಹ ಹಲವಷ್ಟು ಬಾರಿ ಕಾಡು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಎದುರೇ ಎಲ್ಲಾ ಕೆನ್ನಾಯಿಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಕಡವೆಯನ್ನು ಈ ಕೆರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ತಿಂದು ತೇಗಿದ್ದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಸೋಮ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಹಳೆಯ ನೆನಪೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಾಹನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಕೆರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಶುರುಮಾಡಿದೆವು. ಮುಂದುವರಿದಂತೆಲ್ಲ ಕಾಡು ಮತ್ತೆ ನೀರವ ಮೌನಕ್ಕೆ ಜಾರಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಝರಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಕೊರಕಲುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಣ್ ಸೆಳೆಯಿತು. ಅದನ್ನು ದಾಟಲು ಸಣ್ಣ ಸೇತುವೆ ಮೇಲೆಯೇ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗೋಪಿ (Whistling thrush) ನ ಇಂಪಾದ ಸಂಗೀತ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದು ಝರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಪೊದೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಬರುವಿಕೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೆ ಎದ್ದು ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಕೂತು ಹಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿತು. ಸಮಯ ಆಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ. ಸೂರ್ಯ ಬೆಟ್ಟಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮೋಡಗಳು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟ ತೊಡಗಿದವು.

ಕೆ. ಗುಡಿ ಪ್ರದೇಶದ ಆನೆ ಶಿಬಿರ, ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಸಫಾರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳು ನಾವು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯ ಬಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದವು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವಾಹನಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಆ ದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಛೇರಿಗೆ ಬೀಗ ಬಿಗಿದು ನಿಶ್ಚಿಂತತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಚೆಕ್ಪೋಸ್ಟ್ ದಾಟಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಹುಶಃ 40 ಮೀ, ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆವು. ನಾವು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ದಾರಿಯ ಎಡಕ್ಕೆ ಗುಡ್ಡ, ಬಲಕ್ಕೆ ಕಡಿದಾದ ರಸ್ತೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ದಾರಿ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಯಾಕೋ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಸನೆಯೊಂದು ಮೂಗಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ನಾನೇ ಮೊದಲಿಗೆ 'ಡೊ ಎಲ್ಲೋ ಒಡದದ ಕಡ' ಅಂದೆ.

ನಮ್ಮ ಮೂಗಿಗೆ ಬಂದ ವಾಸನೆ ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯದ್ದು. ಅದು ಬಹುಶಃ ಬಂದಿದ್ದು ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಯ ಬಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿದಾದ ಸ್ಥಳದಿಂದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಿವಿಗು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು, ಯಾವುದಾದರೂ ಹಕ್ಕಿಯೋ ಪ್ರಾಣಿಯೋ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳಿವು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಕಾದೆವು, ಆದರೆ ಏನೂ ಸುಳಿವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಹಿಂದೆಯಿಂದ ಯಾವುದೋ ಗಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಮೊಟಾರ್ ಬೈಕಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಿಗೆ ದಪ್ಪಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಟೋಪಿಯನ್ನು, ಅದನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಶರ್ಟ್ ಹಾಕಿದ್ದ ಅಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುವ ಸೋಲಿಗ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಫಾರಿ ಜೀಪ್ ಓಡಿಸುವ ಚಾಲಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾಡು ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ, ಜೇನಿಗಾಗಿ, ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಯಾವುದೇ ಜಂಜಾಟಗಳಿಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೆಳ್ಳಗಿನ ದೇಹ ಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟೋಕು ಮುಂಚೆ ಎದ್ದು ರವಿ ಮರೆಯಾಗೋಕು ಮುಂಚೆ ಸೂರು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ ಜನರು. ಈಗ ಪಟ್ಟಣದವರ ತರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟೊಂಡು, ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಅವರು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಫಾರ್ಮಸಿಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗೋ ಅಥವಾ ಸಣ್ಣ ಫಾರ್ಮಸಿ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಗಳಲ್ಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ದೂರವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ಆ ಮೊಟಾರ್ ಬೈಕ್ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ನಾವು ವಾಸನೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ. ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತಿಗೆ ಎಳೆದೆವು.

ಸೋಮ: ಏನೀ, ಏನ್ ಸಮಾಚಾರ ಸಫಾರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ರಾ? ಏನಾದ್ರೂ ಸೈಟಿಂಗ್ ಆಯ್ತಾ?

ಡ್ರೈವರ್: ಲೆಪರ್ಡ್

ಸೋಮ: ಹ ಲೆಪರ್ಡ್ ಹಾ...! ಯಾವಕಡೆ, ಎಷ್ಟೊತ್ತಲಿ, ಯಾವ ಬೀಟ್?

ಡ್ರೈವರ್: ಹ್ಲ ಈ ಕಡೆ. ಎಂದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲೇ ಕಣಿವೆಯ ಯಾವುದೋ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೆಟ್ಟು, ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಸೋಮ: ಥತ್, ಏನೋ ಇದು ಯಾರೋ ಇವನು ಎಲ್ಲಿ ಅಂತಾನೂ ನೆಟ್ಟು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಇವರ ಕಥೆಗಳೇ ಇಷ್ಟು ಮಾತಾಡೋಕೆ ಕಷ್ಟ, ಇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆ, ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಇವನ ಜೊತೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಇನ್ಯಾವುದೋ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಶಪಿಸಿದ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ವಾಸನೆ ಬಂದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ.

ಸೋಮ: ನಡಿಯಪ್ಪ ಟೈಂ ಆಗಿದೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಗಾಡಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಹೋದ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದೊತ್ತು ಮೀಟರ್ನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮರವು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಒಂದೊತ್ತು ಅಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಮತ್ತೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು, ಆಗಾಗಲೇ ಸೂರ್ಯನ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ವಿದಾಯದ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಕಪ್ಪಾಗಿನ ಮರದ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಹಾಸಿಗೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.! ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ನೋಡು ಪೋಟೋ ಹೊಡುದ್ರೆ ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುತ್ಕೊಬೇಕು ಆಗ ಹೊಡಿಬೇಕು, ಅದು ಪೋಟೋ ಅಂದ್ರೆ ಅಂದಿದ್ದ. ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಆ ಮರವನ್ನೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಮರೆಯಾಗುವರೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಬಲಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರದಲ್ಲಿ ಡ್ರೈವರ್ ಬೈಕಿನ ಹಿಂದಿನ ಕೆಂಪು ದೀಪ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೋ ಮರೆತವನಂತೆ ಸೋಮನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಯೂ ಟರ್ನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

© ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ನಾನು 'ಯಾಕಪ್ಪಾ, ಈಗ ಎನ್ ಆಯ್ತು ಮತ್ತೆ ಯಾಕೆ ವಾಪಸ್?' ಎಂದೆ. ಅವನು ವಾಪಸ್ ಹಂಗೇ ಹೋಗೋಣ ಈ ಕಡೆ ಏನೂ ಸಿಗಲ್ಲ ಎಂದ. ಇವನ ಹುಚ್ಚಾಟಕ್ಕೆ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತೆ. ಯೂ ಟರ್ನ್ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ವಾಪಸ್ 10 ಮೀ. ಬಂದಿದ್ದೆವು. ರಸ್ತೆಗೆ ಆತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿದಂತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದ ನಾವು ಆ ಬಂಡೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಮರೆಯಲಾಗದ ಅಪೂರ್ವ

© ನವೀನ್ ಜಗಲಿ

ದೃಶ್ಯವೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ನೋಡಿದ ಅದೇ ಮರದ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು ದೈತ್ಯ ಚಿರತೆ! ನಮ್ಮ ದಿಢೀರ್ ಆಗಮನ ಕಂಡು ಚಕಿತವಾಗಿ, ಎದ್ದು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗಿದ್ದು ಕೆಲವೇ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಸುತ್ತಾಟ, ಶ್ರಮ, ಕನಸು ಆ ಕ್ಷಣದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಈಡೇರಿತ್ತು!

ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ವೇಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಏರಿಸಿ ಫೋಟೋ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಕ್ಲಿಕ್ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಕೌತುಕದಲ್ಲಿ ಲೆನ್ಸ್ ಕ್ಯಾಪ್ ತೆಗೆಯಲು ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಮತ್ತೆ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬೈಕ್ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಮುಟ್ಟಿತೆಂದರೇ, ಚಿರತೆ ಎರಡೇ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಸೋಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನು ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದ ಹಮ್ಮೀರ, ಹಾಗೇ ಕೂತು ಆಕಳಿಸಿ ಆ ಕಡೆ, ಈ ಕಡೆ ನೋಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದ. ಅದೊಂದು ಬೃಹತ್ತಾದ ಗಂಡು ಚಿರತೆ.

ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ ಹಿಂಗಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಂಡ ಉದ್ದೇಗ, ಸಂತೋಷ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಉಸಿರಾಟ ಜೋರಾಗಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಉಸಿರಾಟದ ಏರಿಳಿತಕ್ಕೆ ಓಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೀರ್ಘ ಉಸಿರಳೆದಕೊಂಡು ಪೋಟೋ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಚಿರತೆಯು ಆಗಾಗ ನಮ್ಮತ್ತ ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅನತಿ ದೂರದಿಂದ ವಾಹನ ಬರುವ ಶಬ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮಹದೇಶ್ವರನ ಹಾಡು ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿರತೆ ಶಬ್ದ ಬಂದ ಕಡೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿಸಿ, ಕಿವಿ ಕಣ್ಣು ನೇರ ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಬಾಲ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಗುರುಗುಟ್ಟಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಾನು ಇಳಿಯಬಹುದಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲೇ ಅಳತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ನಮಗೋ ಅದು ಹೊರಟು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹತಾಶೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ನಡೆಯುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮೈ ಮರೆತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಟಾಟಾ ಸುವೋವೊಂದು ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಿರತೆ ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿ ನಿಂತು ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ಹಾರಿ. ನಮ್ಮ ರೋಚಕತೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರದೆ ಎಳೆಯಿತು. ನಮ್ಮನ್ನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ಪೊದೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಹತ್ತಾರು ಬುಂಡೆ ಮಾಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದ ಸುವೋ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ವೇಗ ತಗ್ಗಿಸಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಒಂದೆರಡು ಬುರುಡೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ನಡೀರಿ ಎಂದು ಅದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ, ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ದೃಶ್ಯದ ಪರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಬೇಸರವಾದರೂ ಏನೋ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಂತೋಷ, ತೃಪ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ದಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೂ ಗೆದ್ದೆವು, ಅಂತೆಲ್ಲ ಬೀಗುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆವು. ಕಾಡಿನ ಮರೆಯಲಾಗದ ಅಪರೂಪದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಹೆಗಲು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ದೂರದ ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮನ ಗುಡಿಯೊಳಗಿನ ಗಂಟೆಯ ಢಣ್ಣು ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವು ಕಿವಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಕಾಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕತ್ತಲೊಳಗೆ ಕರಗತೊಡಗಿತು. ನಮ್ಮ ನೆರಳುಗಳು ಗಾಢ ಅಂದಕಾರದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಚಂದ್ರ ತಣ್ಣಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದ.

ಲೇಖನ: ನವೀನ್ ಜಗಲಿ

ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಅಕವಿಠರಶಿಠಲ್ಲಯವ ಖಕ ರಣಹದ್ದು

ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯದ ಜೈಸಲ್ಮೀರ್ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಮರ್ ಹತ್ತಿರದ ಡೆಸರ್ಟ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಪೋಟೋಗ್ರಫಿಗಾಗಿ ಗೆಲೆಯರಾದ ಹೇಮಚಂದ್ರ ಜೈನ್ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶರವರೊಂದಿಗೆ ತೆರದ ಜೀಪಿನಲ್ಲಿ ತೇರಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಣ್ಣು ಹಾಸಿದಷ್ಟು ಬರೀ ಮರಳುಗಾಡು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಕುರುಚಲು ಮರಗಳು. ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಮರಳಿನ ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನ ರಾಶಿ. ಆ ಕಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಚಾಲಕನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಜೀಪನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಲೆನ್ಸ್ ಅದರತ್ತ ಗುರಿಮಾಡಿ ನಾಲಾರು ಪೋಟೋ ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಹಾರಿದ ದೃಶ್ಯಗಳ ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಜಾಡಮಾಲಿ ರಣಹದ್ದು ಎಂತಲೂ ಕರೆದು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ ವಲ್ಚರ್ (Egyptian Vulture) ಅಥವಾ ವೈಟ್ ಸ್ಕ್ಯಾವೆಂಜರ್ ವಲ್ಚರ್ (White Scavenger Vulture) ಎಂದು ಕರೆದು, ಪಕ್ಷಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿಯೋಫ್ರಾನ್ ಪರ್ಕನೋಪ್ಟರಸ್ (Neophron percnopterus) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿ ಫಾಲ್ಕೋನಿಫಾರ್ಮಿಸ್ (Falconiformes) ಗಣದ ಅಸಿಪಿಟ್ರಿಡೇ (Accipitridae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ ಹಲವು ಪಿರಮಿಡ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾದ ಕಾರಣ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ ವಲ್ಚರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. "ಪರ್ಕನೋಪ್ಟರಸ್" (percnopterus) ಎಂಬ ಪದವು "ಕಪ್ಪು ರೆಕ್ಕೆಗಳು" (black wings) ಎಂದರ್ಥ ಆದರೆ "ನಿಯೋಫ್ರಾನ್" ಪದವು ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಜೀಯಸ್ ನಿಯೋಫ್ರಾನ್ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ ನಡುವೆ ಭಾರೀ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾದಾಗ ರಣಹದ್ದುಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಇವು ಸುಮಾರು 60 ರಿಂದ 70 ಸೆಂ.ಮೀ. ನಷ್ಟು ದೇಹಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ತಿಳಿಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ತಲೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾಸಲು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕಿಯಾಗಿದೆ. ಮೊಂಡಾದ ಬಾಲವು ಕವಲಾಗಿದೆ. ಮುಖವು ಹಳದಿ ವರ್ಣದಾಗಿದ್ದು, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಕೊಕ್ಕು ಹಳದಿ ಇದ್ದು, ಕಪ್ಪಾಗಿ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಕ್ಕೆಯಂತೆ ಬಾಗಿದೆ. ತಿಕ್ಷ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ತಿಳಿ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ಕಪ್ಪಾದ ಉಗುರುಗಳಿವೆ. ಕಾಲ್ಪೆರಳುಗಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ಹರಿದು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಜಾಡಮಾಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕೆಲಸಲ ಸಣ್ಣ ಸಸ್ತನಿಗಳು, ಪಕ್ಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸರೀಸೃಪಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಇತರ ಪಕ್ಕಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಣಚು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಡೆದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಕೆಲಸಲ ಮನುಷ್ಯರ ಮಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಉಂಟು. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಜೋಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಕೊಂಬೆ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿರಮಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಸಾಂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲಡೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಂದಿಬೆಟ್ಟ, ಸಾವನದುರ್ಗ, ರಾಣಬೆನ್ನೂರಿನ ಕೃಷ್ಣಮೃಗ ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ಮೈದನಹಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರದ ಜಯಮಂಗಲಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ಬಂಡೀಪುರ, ದೇವರಾಯನಪುರ, ಹಂಪಿಯ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಉಪಜಾತಿಯ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳಿವೆ.

ರೈತರು ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕೀಟನಾಶಕ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ನೀರು ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇವುಗಳ ದೇಹವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸೇರಿ ಅವುಗಳ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿ ನಶಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸುಣ್ಣದ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮೇಲ್ಪದರ ತೆಳುವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ತಾಯಿ ರಣಹದ್ದು ಒಮ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾವು ಕೊಡಲು ಕುಳಿತರೆ ಒಡೆದು ಮರಿಯಾಗದೇ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಳಸಿದ್ದು ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳ ಸಂತತಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಒಕ್ಕೂಟದ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಅದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ರಣಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. (Red List of Threatened Species in IUCN (International Union for Conservation of Nature)) ಒಳಪಟ್ಟು ಇದು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕೆಂಪುಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಫೆಬ್ರವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ ವರೆಗೆ ಎತ್ತರವಾದ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ, ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು, ದಂಪತಿಗಳೆರಡು ಮರಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮರಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಗೂಡು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಲು ಸಜ್ಜಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮರಿಯು ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾಲಿಡಲು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಡನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು. ಇವುಗಳು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬದುಕಬಲ್ಲವು. ನಮ್ಮ ಜೀವು ಮತ್ತೊಂದು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ತೆರಳಿತು.

© ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಲೇಖನ: ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

© AJAX9_IStock_GETTY IMAGES PLUS

ನಗರವಾಸಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಏನು ಸಾಧ್ಯ!

ವಿವಿ ಅಂಕಣ

ಹೀಗೊಂದು ದಿನ ಮಾವನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಮುಂಚೆ ಬಯಲಾಗಿದ್ದ, ಈಗ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮರ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಕೈ-ತೋಟದ ನಡುವಿನ ಆಗಸದ ರಂಗನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ವೈಟ್ ಫೀಲ್ಡ್ ನಂತಹ ನಗರದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕರೆ ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ನಿದರ್ಶನದಂತೆ ಇತ್ತು ಆ ವಾತಾವರಣ. ಈ ವರ್ಷದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಗಿಡ ತರಲು ನರ್ಸರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹುಬ್ಬೇರಿಸುವಂತಹ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ ನರ್ಸರಿಯವನು. ಅದೇ ಗಿಡಗಳು ಈಗ ಅವನ ನರ್ಸರಿಯಲ್ಲಿನ ಗಿಡಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಹಸನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ನಗರವಾಸಿಗಳ ಬಿಗಿಯಾದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇವಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಕೊಡುವುದಿರಲಿ, ಹೀಗೂ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹುದರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೈ-ತೋಟ ಖುಷಿಯ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಹೌದು. ಹಾಕಿದ ಮೂರೇ ವರುಷಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಮರವಾಗಿದ್ದ ಗಸಗಸೆ ಮರ (singapore cherry tree), ಕೆಲವು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಗಿಡಗಳು, ಬಾಳೆ ಗಿಡ, ದಾಸವಾಳ, ಮಾವಿನ ಗಿಡ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಣ್ಣ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ 'ಮನೆ-ವನ' ಅದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುತೂಹಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲೂ ಬಂತು. ಇಂತಹ ಮರ-ಗಿಡಗಳು ಇರುವಾಗ ಕೇವಲ ಕಾಗೆ, ಕೋಗಿಲೆಗಳಂತಹ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತವೆ? ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವಾಗಲೇ, ಅಕ್ಕನ 'ಟೇಲರ್ ಬರ್ಡ್ ಬರ್ತವೆ...' ಎಂಬ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಓಹ್ ಎಂದುಕೊಂಡ ಒಂದೆರಡು ತಾಸಿನಲ್ಲೇ 'ಸಿಂಪಿಗ' ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಟೇಲರ್ ಬರ್ಡ್ ಬಂದು ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಹಾಕುವ ದಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ನಾನು ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಇವನೇನು ಮಾಡಿಯಾನು ಎಂಬ ಬಂಡ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೋ ಏನೋ

ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬಂದು, ವಾಪಾಸ್ ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರಿತು. ಈ ವರ್ತನೆ ವಿಚಿತ್ರವೋ- ಸಾಮಾನ್ಯವೋ ತಿಳಿಯದೇ ಯೋಚಿಸುವಾಗ, 'ಈ ಪಕ್ಕಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಇರ್ತದೆ ಮಗ್ಗೇ... ಮೋಸ್ಟ್ ಲೀ ಗೂಡ್ ಕಟ್ಟಕ ಜಾಗ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರ್ಬೋದು' ಎಂಬ ಮಾವನ ಮಾತು ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯಂತೆ ಕೇಳಿತು...

ಮಾನವನ ಉಗಮದಿಂದಲೂ ಅವನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿಯೇ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವನ್ನು ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗಿನ ನಾಯಿ, ಹಸು, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಕೋಳಿಗಳಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮುಂಚೆ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳು ತನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಹಾರೋಪಚಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆಂದೋ, ತನ್ನ ಭಕ್ಷಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗೊಂದೋ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಗಡ ಇರಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾಗೆ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ, ಓತಿಕ್ಯಾತ, ಹಲ್ಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವು ಕೀಟಗಳು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಕಾಡಿನಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ಮನುಷ್ಯನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತಗಲುವ ಅಪಾಯಗಳೂ ಇವೆ. ನಾವೇನೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇವೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ... ಎನ್ನುತ್ತಿದೆ ಕೆಲ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನಗರವಾಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ಮಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದು, ಹಳ್ಳಿವಾಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಿಗದ ಹಲವು ರೋಗಕಾರಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳು ನಗರವಾಸಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ, ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜೀರ್ಣಾಂಗ ತೊಂದರೆಗಳು, ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೀನತೆ ಅಥವಾ ಕುರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಗರವಾಸಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಡುವೆ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸರೀಸೃಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದು.

ಇನ್ನೂ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ಅಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಮೊಲ್ಲರ್ ಎಂಬ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯಾಗಲಿ ಅವುಗಳು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಥವಾ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ

ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳ ಸಂಬಂಧವೂ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವೇ. ಹೀಗೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳಾದ ಅಮೇರಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ತೋಳ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕೊಯೋಟ್ ಮತ್ತು ಹಲ್ಲಿಗಳ ಮಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ನಗರವಾಸಿ ಮಾನವನ ಒಟ್ಟು 492 ಮಲ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಡಿ. ಎನ್. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿದದ್ದು, ನಗರವಾಸಿ ಹಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಯೋಟ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಗುಂಪು ಹಳ್ಳಿವಾಸಿ ಮಾನವರಿಗಿಂತ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿವಾಸಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಗರವಾಸಿ ಮಾನವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ನಗರವಾಸಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ 18 ಬಗೆಯ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು, ಹಳ್ಳಿವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

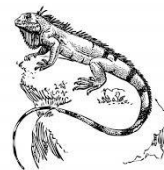

ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹರಡಿರಬಹುದು? ಎಂಬ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದಾದರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಇಂತಹ ಜೀವಿಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಕಬೇಕು ಅಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ಸತ್ತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿಯೋ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯ ತಿಂದು ಎಸೆದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಲೋ ವರ್ಗಾಯಿಸಿರಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಸುತ್ತಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿರುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳ ಮೋಡವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಾ ಅಂತಹ ಮೋಡಗಳ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಬಂದ ಜೀವಿಗಳು ಅದೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಸೆಳೆದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮೊಲ್ಲರ್.

ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಊಹೆಗಳು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ನೇರ ಸಂದೇಶ ಇದು. ಮಾನವನ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಬಾಳಲಾರದೆ ಆಹಾರ, ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನರಸಿ ಬಂದ ಜೀವಿಗಳ ದುರಾದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಂದಲೇ ಬದುಕಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಳಲು ಬಿಡದೇ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬದುಕಲಾಗದೇ ಜೀವಿಗಳು ಎತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು?

(ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು comment ಬಾಕ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಅಥವಾ kaanana.mag@gmail.com ಗೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿ.)

ಮೂಲ ಲೇಖನ: ScienceNewsforStudents

ಲೇಖನ: ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಸಿ. ಜಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಳೆ ಗಾಳಿ

ಬೇಸಿಗೆಯ ಈ ಬಿಸಿಲಲಿ ತಂಪು ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಲಿ
ಬೀಸುವ ತಂಗಾಳಿ ಎಲ್ಲರ ಮನವ ಆವರಿಸಲಿ
ದ್ವೇಷವ ಅಳಿಸಿ ಮನದಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಳೆಸಲಿ
ಮನದ ನೋವ ಸರಿಸಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಪಸರಿಸಲಿ
ದಣಿದ ದೇಹಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ನೀಡಲಿ

ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಲಿ
ಇಳಿಗೆ ಮಳೆಯ ಸಿಂಚನವಾಗಲಿ
ಭೂ ತಾಯಿಯ ಒಡಲ ತಣಿಸಲಿ
ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹಸಿರು ಮೈದಳೆಯಲಿ
ಜೀವಿ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಲಿ

ಝರಿ ತೊರೆಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿಯಲಿ
ರೈತರ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಲಿ
ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ನೆಲೆಸಲಿ
ದೇಶ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯತ್ತ ಸಾಗಲಿ
ಜನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲಿ.

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಿ. ಆರ್.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಪ್ರಕೃತಿ ಭರಬ

ಆಗಸ ನೀಲಿ ಚಿಟ್ಟೆ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

'ಲೈಕೇನಿಡ್ಸ್' "Lycaenidae" ಅಥವಾ ಬ್ಲೂಸ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಸಣ್ಣ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಭಾರತದೆಲ್ಲೆಡೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ನೆಲದ ಸಮೀಪ, ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಇವುಗಳು ಕುರುಚಲು ಕಾಡು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಕೆಳ ಮೈಬಣ್ಣವು ಬೂದು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಗಂಡು ಚಿಟ್ಟೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ತೆಳುವಾದ ಕಪ್ಪು ಅಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಿಳಿ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಚಿಟ್ಟೆಯ ಬಣ್ಣವು ಗಂಡಿಗಿಂತ ತೆಳುವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಪ್ಪು ಅಂಚನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಶೋಕ, ಹೊಂಗೆ, ಗುಲಗಂಜಿ, ಮುತ್ತುಗ, ಅರಸು ತೇಗ ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅತಿಥಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಂಧ್ಯೆ ಚಿಟ್ಟೆ

© ಕೃಷ್ಣದೇವಾಂಗಮಠ

ಆಫ್ರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು 'ನಿಂಫಾಲಿಡೇ' "Nymphalidae" ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಹಾರಾಡುವ ಇವುಗಳು ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಮರದ ರಸ, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಮುಂಜಾನೆ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ನೆಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನಾಕಾರದ ಬಿಂದುಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನಾಕಾರದ ಬಿಂದುಗಳಿಲ್ಲದ ಮಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಕಿ ಹುಲ್ಲು, *Cryptococcum* spp, *Eleusine* spp, *Panicum* spp, ಮತ್ತು ಜೋಳದ ಹುಲ್ಲು ಇವುಗಳ ಅತಿಥೇಯ ಸಸ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಗುಂಡು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ ಚಿಟ್ಟೆ

© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಮೌರಿಟಾನಿಯಾ, ನೈಜರ್, ಸುಡಾನ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಅರಬ್ ಎಮಿರೇಟ್ಸ್, ಓಮನ್, ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಬಾಲ್ಕನ್ಸ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ, ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಪುಟ್ಟ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು, 'ಲೈಕನಿಡ್ಸ್' "Lycaenidae" ಅಥವಾ ಬ್ಲೂಸ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಶುಷ್ಕ ಸವನ್ನಾವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಚಿಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಭಾಗವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕಪ್ಪು ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಇವುಗಳನ್ನು, ಇಂದು ಬಾಲ್ಕನ್ ಪಿಯರೋಟ್ಟು ಪೂರ್ವ ಉಪಜಾತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. Ziziphus nummularia, Ziziphus jujuba, unidentified Ziziphus ಪ್ರಭೇದದ ಸಸ್ಯಗಳು ಇವುಗಳ ಅತಿಥೇಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಕಿತ್ತಳೆ ತುದಿ

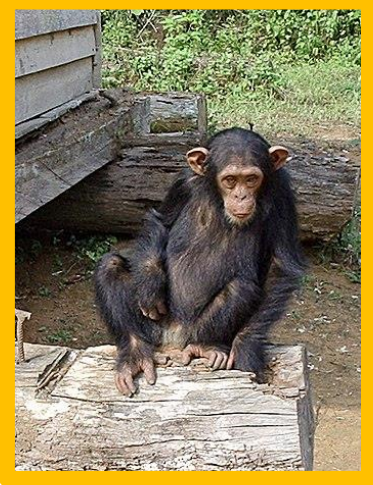
© ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು 'ಪಿಯರಿಡೆ' (Pieridae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೊದೆ ಮತ್ತು ಹೂಗಳ ಬಳಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ರೆಕ್ಕೆಗಳ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಳೆ - ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವಿದ್ದು, ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ರೆಕ್ಕೆಯ ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮರಗಾಡೆ ಗಿಡಗಳು ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಅತಿಥಿಯ ಸಸ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಚಿತ್ರ: ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಂಗಮಠ

ಲೇಖನ: ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ನೀವೂ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಹುದು

ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೋಲುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸಲು ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತವೆ; ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಅಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಗಟ್ಟಿ ಕಾಯಿಗಳೊಳಗಿನ ಬೀಜ ಬಿಡಿಸಲು ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಹುತ್ತದೊಳಗಿನ ಗೆದ್ದಲುಗಳಿಗೆ ಉದ್ದದ ಕಡ್ಡಿಯ ಗಾಳ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಿಶ್ರಾಹಾರಿಗಳು. ಆದರೂ ಅವುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳು, ಹೂವುಗಳು, ಕಾಯಿಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಬೀಜಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳು ಅಂದಾಜು ಮುನ್ನೂರು ಬಗೆಗಳ ಸಸ್ಯಾಹಾರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತವೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ 10 ರಿಂದ 15 ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಭಾರೀ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ತಜ್ಞರ ಗಣತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಈಗಿನ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷದಷ್ಟಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ಅಳಿವಿನ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ವನ್ಯ ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳನ್ನು ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿಗೆ ತಂದಿವೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಜುಲೈ 14ರಂದು "ವಿಶ್ವ ಚಿಂಪಾಂಜಿ ದಿನ" ವೆಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇರುವ ಕಾನನ ಇ-ಮಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸಕ್ತರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕವನ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಾನನ ಮಾಸಿಕದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

ಕಾನನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ: kaanana.mag@gmail.com

ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸ:

ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಗ್ರೂಪ್,

ಅಡವಿ ಫೀಲ್ಡ್ ಸ್ಟೇಷನ್,

ಒಂಟೆಮಾರನ ದೊಡ್ಡಿ,

ರಾಗಿಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ,

ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,

ಪಿನ್ ಕೋಡ್ : 560083. ಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.